

dr Jarosław Hermaszewski

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Głogowie

12 sierpnia 2016

Struktura wydatków budżetowych według działów klasyfikacji budżetowej gmin województwa dolnośląskiego za lata 2006-2015

Abstrakt

W artykule została podjęta problematyka kształtowania się wydatków budżetowych w gminach województwa dolnośląskiego. Autor przeprowadził analizę wydatków pod kontem ich wielkości i struktury. Podział wydatków budżetowych na poszczególne grupy działów klasyfikacji budżetowej jest istotny z punktu widzenia ich porównywalności pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz wnioskowania, co do preferencji wydatkowych samorządów gminnych.

słowa kluczowe:

gmina, klasyfikacja budżetowa, struktura wydatków

Wprowadzenie

Samorząd gminny jest specyficzną jednostką samorządu terytorialnego. Jako pierwszy szczebel w reformie administracyjnej państwa powstał już w 1990 roku. Wraz z jego pojawieniem się ustawodawca wyznaczył zakres zadań, który ma służyć zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej¹. Jednocześnie zaznaczono, że do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów. Tak ustanowiony zakres zadań tworzy szeroki zestaw obowiązków, które gmina ma realizować prowadząc własną gospodarkę finansową. W celu uporządkowania gospodarki finansowej JST wprowadzono ujednoliczoną systematykę oraz zasady klasyfikowania dochodów i wydatków budżetowych, zwaną "klasyfikacją budżetową". Według L.Lipiec-Warzecha² klasyfikacja budżetowa jest instrumentem służącym do realizacji szczegółowości budżetu (zwanej także zasadą specjalizacji), będącej dyrektywą obligującą do uchwalania budżetu nie w ujęciu ogólnym, ale ze szczegółowym podziałem dochodów i wydatków. Klasyfikacja budżetowa stała się jednym z najważniejszych instrumentów spełniających bardzo pożyteczną funkcję informacyjną wynikającą z zasady jawności i przejrzystości finansów publicznych. Znaczenie zasady jawności i przej-

¹ art. 7 Ustawy z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2016 poz. 446)

² L.Lipiec-Warzecha, Ustawa o finansach publicznych. Komentarz, wyd. ABC, Warszawa 2011,

<https://sip.lex.pl/#/komentarz/587300062/97502/ustawa-o-finansach-publicznych-komentarz> [dostęp: 11.08.2016]

rzystości finansów publicznych ma swoje unormowanie w rozdziale 4 ustawy o finansach publicznych³, w której wskazuje się m.in. w jaki sposób mają być one realizowane. Zatem znaczenie klasyfikacji budżetowej, oraz przyjętej szczegółowości budżetu powinno mieć wymiar w badaniach i analizach finansowych budżetów JST.

Celem badań autora stała się analiza struktury wydatków budżetowych gmin województwa dolnośląskiego. Na podstawie analizy danych dostępnych na stronach Regionalnej Izby Obrahunkowej we Wrocławiu oraz danych publikowanych na stronach Ministerstwa Finansów autor podjął próbę opisanego, porównania i zinterpretowania struktury wydatków budżetowych w układzie działów klasyfikacji budżetowej, w podziale na typy gmin: gminy miejskie, wiejskie i miejsko-wiejskie. Z analiz zostały wyłączone miasta ma prawach powiatu z racji na specyfikę tych jednostek: łączenie funkcji jednostki gminnej i powiatowej.

Do próby badawczej zostały włączone 32 gminy miejskie, 78 gmin wiejskich oraz 55 gmin miejsko-wiejskich, łącznie 165 samorządów gminnych województwa dolnośląskiego. Należy również zauważyć, że gmina miejska Wałbrzych od 2013 roku stała się miastem na prawach powiatu i tym samym od 2013 roku została wyłączona z analiz. W celu zebrania obiektywnych informacji o zmianach w kształtowaniu się wydatków budżetowych analizowanych JST, badaniom poddano budżety za lata 2006-2015. Dziesięcioletni okres badawczy pozwala wyciągnąć wnioski, co do zmian i trendów kształtowania się wydatków, oraz zmian w strukturze budżetów w analizowanych JST.

Klasyfikacja budżetowa

Klasyfikacja budżetowa porządkuje gospodarkę finansową JST. Zgodnie z definicją⁴ "klasyfikacja budżetowa stanowi systematyzację środków publicznych oraz wydatków i rozchodów publicznych". Układ klasyfikacji budżetowej jest wprowadzony Rozporządzeniem Ministra Finansów⁵, z którego wynika, że dochody i wydatki, przychody i rozchody ujmują się według działów, rozdziałów i paragrafów klasyfikacji budżetowej. Działy klasyfikacji budżetowej JST stanowią najwyższy stopień uogólnienia zadań przypisanych danej JST. Symbolika działów jest trzycyfrowa i pozwala ona pogrupować wydatki publiczne na specyficzne obszary wydatkowe, w sposób ujednolicony dla wszystkich JST. Dwie pierwsze cyfry działu odpowiadają danej działalności i pochodzą od podziałek typu "klasa" z Polskiej Klasyfikacji Działalności (stanowi to znaczną pomoc w porównywaniu dochodów i wydatków sektora finansów publicznych z finansami sektora prywatnego). Trzecia cyfra oznaczenia działu ma charakter porządkowy i umożliwia odróżnianie od siebie tych działów, które wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, są obejmowane

³ Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 195)

⁴ Leksykon budżetowy,

<http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?t=s&id=E088AEA27F49BCB8C1257A45003D7CD5&q=klasyfikacja> [dostęp: 11.08.2016 r.]

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z dnia 6.08.2014 r. poz. 1053 ze zm.)

jedną i tą samą "klasą"⁶. Dzięki temu można np. dokonywać porównań budżetów pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego określając jednocześnie preferencje wydatkowe w gminach. Rozdziały klasyfikacji budżetowej przedstawiają większą szczegółowość dochodów i wydatków budżetowych, jednocześnie są wygodnym podziałem do układu wykonawczego budżetu. O ile "Działy" określają, w sposób ogólny, obszary gospodarowania (czyli źródła gromadzenia dochodów oraz kierunki dokonywania wydatków) o tyle "Rozdziały" określają "od kogo?" pozyskujemy dochody (np. dotacje, subwencje) lub "z jakiego tytułu?" (np. podatki i opłaty lokalne) oraz "kto?" dokonuje wydatków (np. urząd gminy, ośrodek pomocy społecznej) lub "na jaki cel" jest dokonywany wydatek (np. doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli, świadczenia rodzinne).

Analiza wydatków wg klasyfikacji budżetowej

Analizując wydatki gmin ujęte według działów klasyfikacji budżetowej można zauważyć dominujący udział kilku wybranych działów klasyfikacji budżetowej (tab. 1.).

Tabela 1. Struktura wykonania wydatków budżetowych gmin województwa dolnośląskiego w latach 2006-2015 - według klasyfikacji budżetowej - włącznie z miastami na prawach powiatu

Dział klasyfikacji budżetowej	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Średnia
010	2,3%	2,8%	2,7%	2,6%	4,2%	4,2%	3,4%	3,2%	2,8%	3,3%	3,2%
400	0,8%	0,7%	0,8%	0,6%	0,7%	0,5%	0,6%	0,9%	0,7%	0,7%	0,7%
600	6,8%	7,1%	7,8%	8,9%	8,6%	7,6%	6,5%	7,1%	8,4%	8,1%	7,7%
630	0,2%	0,5%	0,3%	0,3%	0,6%	0,8%	0,4%	0,3%	0,5%	0,2%	0,4%
700	3,5%	4,1%	4,7%	4,3%	3,6%	3,6%	4,3%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%
750	12,4%	12,6%	12,5%	11,8%	11,1%	11,4%	12,2%	12,3%	11,8%	12,2%	12,0%
754	1,0%	1,0%	1,3%	1,2%	1,4%	1,1%	1,3%	1,2%	1,2%	1,1%	1,2%
801	32,4%	32,6%	32,1%	32,1%	29,9%	31,5%	33,2%	32,9%	31,3%	32,4%	32,0%
851	1,1%	1,0%	0,9%	1,0%	1,4%	0,8%	0,7%	0,8%	0,7%	0,8%	0,9%
852	19,3%	18,5%	16,4%	15,6%	15,1%	14,9%	16,0%	15,9%	15,0%	15,2%	16,2%
900	9,9%	8,7%	8,9%	8,7%	10,3%	10,5%	9,0%	9,9%	11,4%	11,3%	9,9%
921	4,3%	4,4%	4,5%	4,9%	5,8%	5,4%	5,2%	5,4%	5,8%	4,6%	5,0%
926	2,0%	2,2%	3,5%	4,4%	3,7%	3,5%	2,9%	2,3%	2,6%	2,4%	3,0%
Poz	3,8%	3,8%	3,6%	3,5%	3,6%	4,2%	4,4%	4,0%	3,8%	3,8%	3,8%

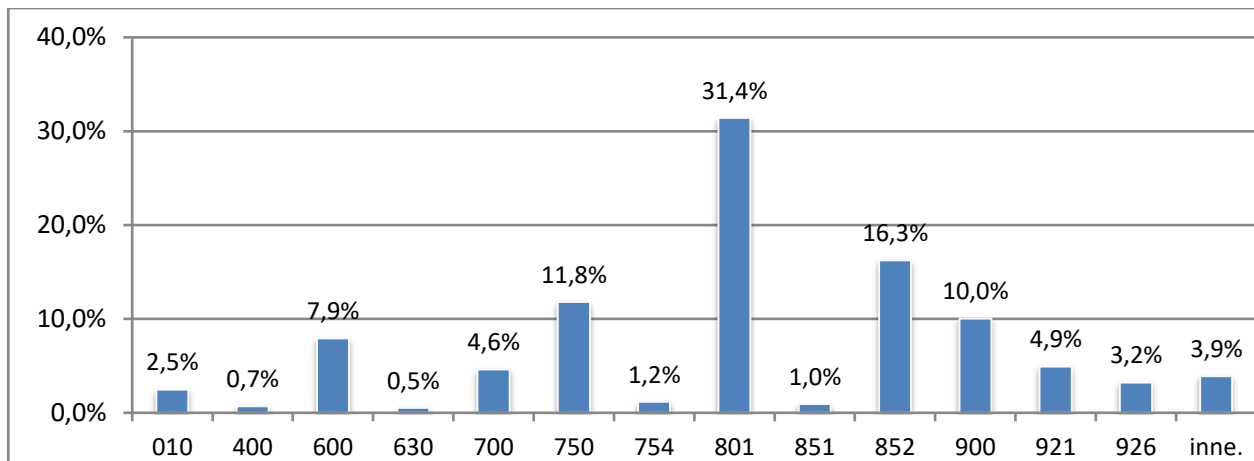
Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Niewątpliwie takie obszary jak: Oświata i wychowanie (dz. 801), Administracja publiczna (dz. 750), Pomoc społeczna (dz. 852) i Gospodarka komunalna (dz. 900) stanowią największe obciążenie dla wszystkich jednostek gminnych. Jednakże rozkład tych obciążeń na poszczególne

⁶ Encyklopedia zarządzania, https://mfiles.pl/pl/index.php/Klasyfikacja_budzetowa [dostęp: 11.08.2016 r.]

ich rodzaje oraz w analizie historycznej - jest różny. W dalszej części analiza będzie prowadzona z wyłączeniem miast na prawach powiatu. Strukturę średniej wydatków za okres 10 lat przedstawia wykres 1.

Wykres 1. Średni udział wydatków gmin województwa dolnośląskiego w wydatkach ogółem - średnia za lata 2006-2015.

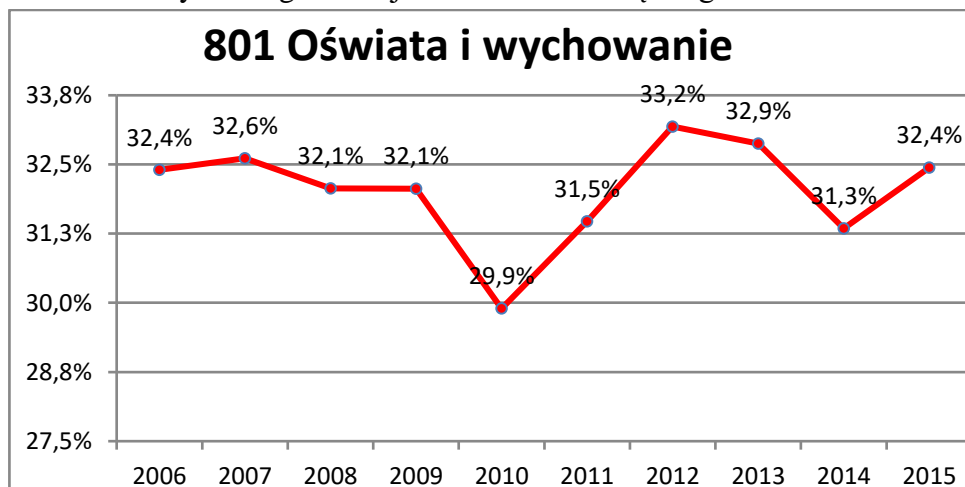

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Wydatki w rozdziale 801 Oświata i wychowanie stanowią największy udział wśród wydatków gminnych. W 2015 roku średnio dla wszystkich analizowanych gmin ten udział wyniósł 32,4 %. Oznacza to, że przeciętnie każda gmina 1/3 swojego budżetu przeznaczają na edukację i wychowanie dzieci i młodzieży.

Analizując historyczne kształtowanie się tego wskaźnika należy zauważyć, że jego wysokości udział jest stały i praktycznie niezmienny (wyk. 2).

Wykres 2. Udział wydatków w dziale Oświata i wychowanie (dz. 801) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Zróżnicowanie wskaźnika udziału wydatków w obszarze Oświata i wychowanie w wy-

datkach ogółem, pomiędzy poszczególne typy gmin, jest dość wyraźne. Gminy miejskie na ogół mają niższy wskaźnik niż pozostałe typy gmin. Średni wskaźnik za 10 lat dla gmin miejskich wynosi 28,3%, dla gmin wiejskich 32,9%, a dla gmin miejsko-wiejskich 33,1% (tab. 2).

Tabela 2. Udział wydatków w wybranych działach klasyfikacji budżetowej w wydatkach ogółem - według rodzajów gmin - średnia za lata 2006-2015

Rodzaj gminy	750 Administracja publiczna	801 Oświata i wycho- wanie	852 Pomoc społeczna	900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska
gm. miejskie	11,4%	28,3%	16,1%	10,6%
gm. wiejskie	13,1%	32,9%	15,6%	9,3%
gm. miejsko-wiejskie	10,9%	33,1%	17,0%	10,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Wśród liderów wysokiego wskaźnika znajdują się gminy wiejskie: Gromadka, w której w 2006 r. wskaźnik wyniósł 57,2%, Działdowa Kłoda ze wskaźnikiem 56,7% (2011 r.) oraz Grębocice 55,5% (2012 r.). Oznaczać to może również, że te gminy najwięcej w tym okresie zainwestowały w infrastrukturę oświaty. Odwrotna sytuacja, tzn. najniższy wskaźnik udziału mają następujące gminy miejskie: Karpacz 11,1% (2006 r.), Szczawno-Zdrój 11,3% (2010 r.).

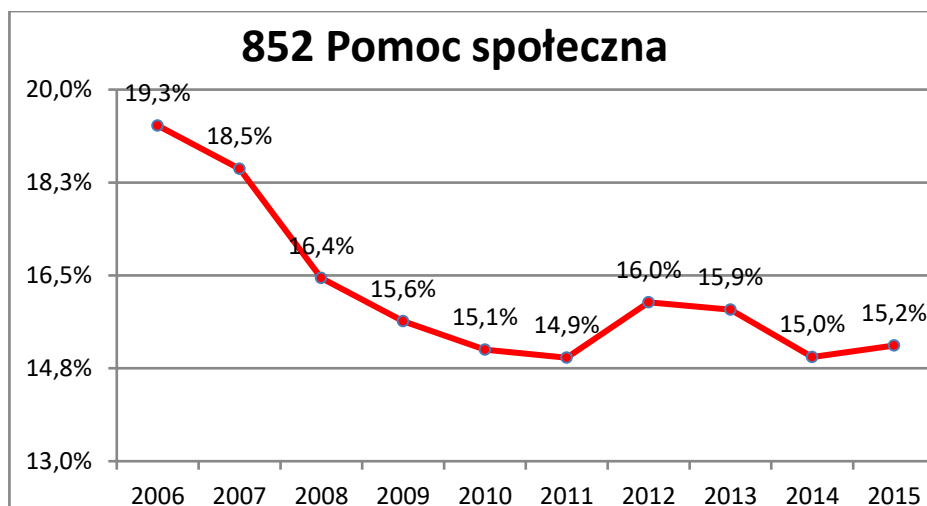
Drugim działem klasyfikacji budżetowej, w którym są realizowane największe wydatki budżetowe gmin, to Dział 852 - Pomoc społeczna. W 2015 r. średni wskaźnik udziału wydatków Działu 852 w wydatkach ogółem wyniósł 15,2%.

W odróżnieniu od wydatków realizowanych w Dziale 801, w obszarze pomocy społecznej są głównie realizowane wydatki bieżące. Oznacza to, że wskaźnik ten nie powinien odbiegać zasadniczo pomiędzy poszczególnymi samorządami. W przypadku Oświaty i wychowania wydatki majątkowe zasadniczo podwyższyły ten wskaźnik różnicując samorzady. W obszarze Pomoc społeczna, w 2015 r. najniższy wskaźnik wyniósł 4,5% najwyższy natomiast 26,5%. Wśród gmin o najniższym wskaźniku znalazły się samorzady Długołęki, Kobierzyc, Jerzmanowej czy Polkowic. Są to jedne z najbogatszych gmin w Polsce, co uzasadnia udział wydatków na pomoc społeczną w wydatkach ogółem na stosunkowo niskim poziomie. Najwyższe wskaźniki udziału mają gminy: Góra, Olszyna, Wojcieszów. Są to gminy o wysokim poziomie bezrobocia, co uzasadnia wysokie potrzeby społeczne i konieczne wsparcie socjalne.

Analizując historyczne kształtowanie się tego wskaźnika należy zauważyć, że jego udział wyraźnie spada. W 2006 r. wynosił on średnio 19,3%, natomiast w 2015 r. 15,2% (wyk. 3).

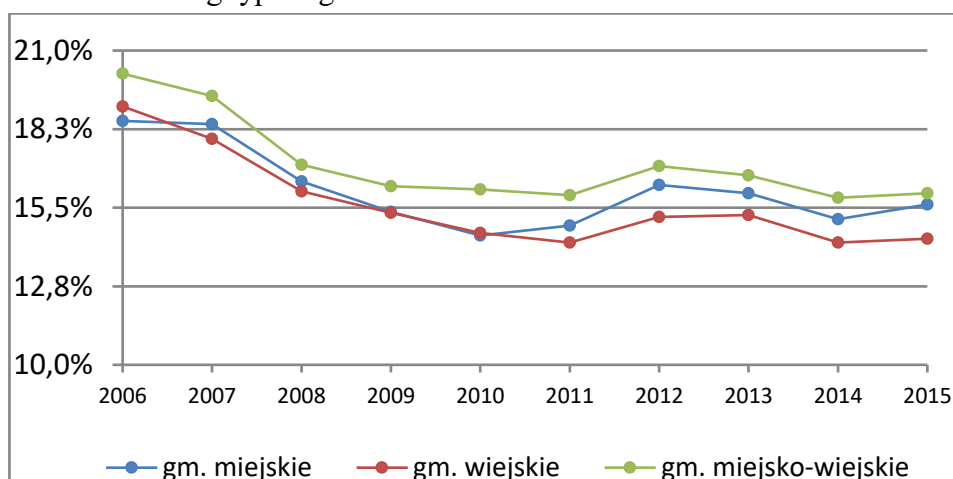
Spadek wartości wskaźnika udziału wydatków Działu 852 w wydatkach ogółem następował we wszystkich typach gmin. Największy zanotowany w gminach wiejskich (spadek z 19,0% w 2006 r. do 14,4% w 2015 r.). Najwyższy średni wskaźnik zanotowano w gminach miejsko-wiejskich w 2006 r. (20,2%), natomiast rekordzistą jest gmina Olszyna - 30,8% - w 2012 r.

Wykres 3. Udział wydatków w dziale Pomoc społeczna (dz. 852) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Wykres 4. Udział wydatków w dziale Pomoc społeczna (dz. 852) w wydatkach ogółem - zróżnicowanie według typów gmin

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Kolejnym obszarem generującym najwyższe wydatki budżetowe to Administracja publiczna. W 2015 r. udział wydatków na Dział 750 Administracja publiczna w wydatkach ogółem wyniósł 12,1% (tab. 3.).

Wydatki na administrację publiczną grupują wszystkie wydatki związane z utrzymaniem urzędu jako specyficznej jednostki budżetowej. Wynagrodzenia pracowników urzędu, zamówienia publiczne, zakupy materiałów i wyposażenia na administrację są to wydatki, które służą całej gminie, jednak skumulowane są w tym dziale klasyfikacji budżetowej. Największy udział wydatków na Administrację publiczną notuje się w gminach wiejskich, co jest zrozumiałe.

Tabela 3. Wydatki w Dz. 750 Administracja publiczna - według typów gmin - średnia dla wszystkich gmin województwa lubuskiego

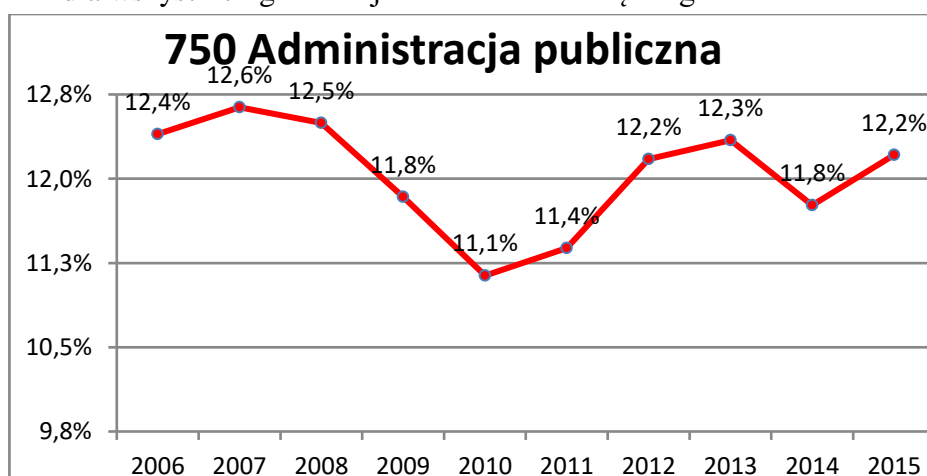
Rok	Gmina miejska	Gmina wiejska	Gmina miejsko-wiejska	Średnia
2006	11,4%	13,1%	11,4%	12,0%
2007	11,0%	12,7%	10,9%	11,5%
2008	11,9%	13,4%	11,1%	12,1%
2009	11,6%	13,2%	11,0%	11,9%
2010	11,1%	12,3%	10,3%	11,2%
2011	10,6%	12,1%	10,2%	10,9%
2012	11,4%	13,0%	10,5%	11,6%
2013	12,1%	13,5%	11,2%	12,3%
2014	12,1%	13,6%	11,5%	12,4%
2015	11,4%	13,7%	11,1%	12,1%
Średnia	11,4%	13,1%	10,9%	11,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

W gminach wiejskich zakres zadań gminnych jest porównywalny jak w gminach miejskich, jednak wielkość budżetu jest dużo mniejsza, co przekłada się na wysoki udział tych wydatków w wydatkach ogółem. Największy udział w dz. 750 zanotowano w gminie (wiejskiej) Wądroże Wielkie w 2008 r. - 29,0 %, najmniejszy udział zanotowano w gminie Osiecznica w 2006 r. - 4,8 %. W przypadku Wądroża Wielkiego wysoki udział w 2015 był wyjątkowy, a średni udział za lata 2006-2015 wyniósł 12,0%. Stosunkowo wysoki, stały udział wydatków dz. 750 w wydatkach ogółem notuje Lewin Kłodzki, w którym średnia wyniosła 16,0%.

Ciekawą, a zarazem zrozumiałą zależnością jest poziom wskaźnika pokrywający się z okresami wyborczymi. W latach wyborczych (2006, 2010, 2014) poziom tego wskaźnika jest stosunkowo niski, następnie przyrasta, aż do okresu przedwyborczego (wyk.4.).

Wykres 4. Udział wydatków w dziale Administracja publiczna (dz. 750) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

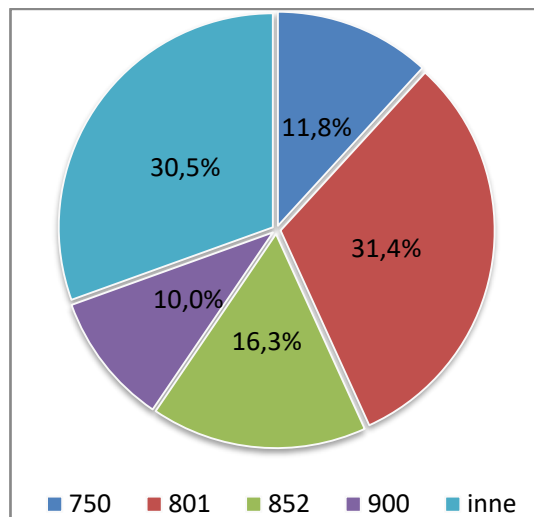

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Ostatnią grupą wydatków najistotniejszych z punktu widzenia udziału w wydatkach ogółem są wydatki zgromadzone w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Za lata 2006-

2015 łącznie udział ten wyniósł 10% wydatków budżetowych (wyk. 5).

Wykres 5. Średni udział wydatków wybranych działów klasyfikacji budżetowej w wydatkach ogółem budżetów gmin województwa dolnośląskiego - wartości skumulowane za okres 2006-2015

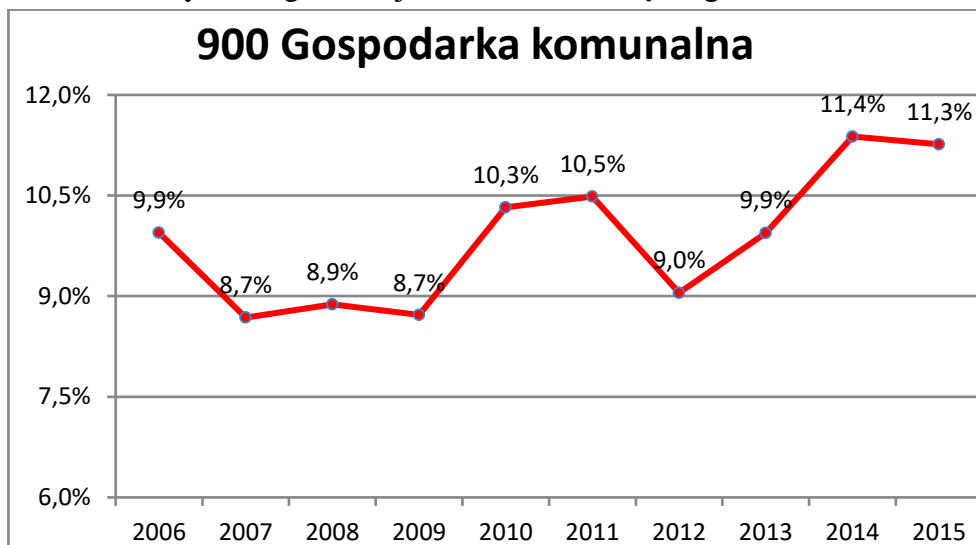
Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Dział 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska to istotna część wydatków budżetowych wszystkich gmin. W dziale tym gromadzone są wydatki na utrzymanie zieleni, oświetlenie ulic, gospodarkę śmieciową i ściekową oraz inne wydatki finansowane w ramach wpłat na rzecz ochrony środowiska (np. z wycinkę drzew).

Wydatki gromadzone w dz. 900 są zróżnicowane. Najwyższy udział w wydatkach ogółem mają te gminy, w których były realizowane większe przedsięwzięcia inwestycyjne związane z infrastrukturą wodno-kanalizacyjną. Do liderów należą: gmina Żórawina w 2015 r. - 55,0%, gmina Dzierżoniów w 2015 r. - 51,9 %, oraz gmina Prusice w 2014 r. - 51,1%. W przypadku braku inwestycji w gospodarkę wodno-ściekową czy śmieciową oraz braku znaczących wpływów z tytułu ochrony środowiska gminy mocno ograniczają wydatki na te cele. W gminach Złoty Stok czy w Wołowie wydatki w tym dziale w 2006 roku stanowiły zaledwie 1,1% w wydatkach ogółem. Należy jednak zauważyć, że wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska sukcesywnie rosną w wszystkich typach gmin. Należy również dodać, że troska wóldarzy gmin o środowisko własnej gminy objawia się w okresach przedwyborczych. Jak można zauważyć na wykresie 6 okresy poprzedzające lata wyborcze (tj. 2006, 2010, 2014 r.) to wzrosty wydatków, następnie wyhamowanie i spadek.

Jak zauważono na wstępie, cztery działy klasyfikacji budżetowej gromadzą niespełna 70 % wszystkich wydatków budżetowych w gminach. Jest to o tyle zastanawiające, bo oprócz analizowanych działów klasyfikacji zadań gminnych pozostają jeszcze tak ważne działy jak: Transport (głównie budowa i utrzymanie dróg gminnych), Gospodarka mieszkaniowa (tworzenie i utrzymanie zasobów mieszkaniowych komunalnych i socjalnych), Bezpieczeństwo publiczne, Kultura (tworzenie klimatu dla kultury gminnej) oraz Kultura fizyczna i sport (utrzymanie całej

infrastruktury sportowej w gminach). Wydatki w ramach tych działów stanowią zaledwie 30,5%.
 Wykres 6. Udział wydatków w dziale Gospodarka komunalna (dz. 900) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

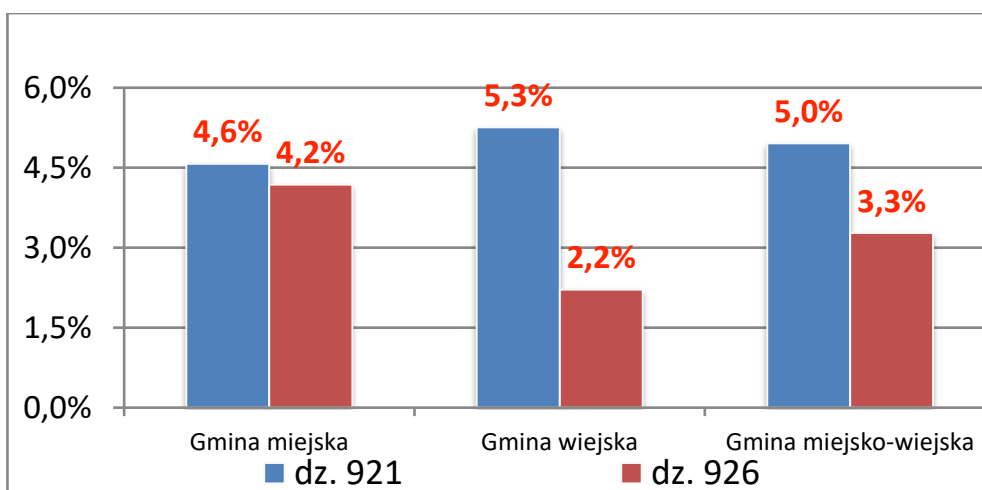
Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Wydatki realizowane w dziale Transport i łączność to głównie utrzymanie dróg gminnych oraz budowa nowej infrastruktury. Wśród różnych typów gmin to gminy miejskie najwięcej wydatkują na te cele (śr. 9,3% wszystkich wydatków). Wśród gmin miejskich rekordzistami są Oława (w 2011 r. - 30,4%), Bolesławiec (w 2015 r. - 26,4d grogi to jednak rekordzistami wśród gmin dolnośląskich to Prochowice, Polkowice i Czarny Bór. One wydatkowały najwięcej ze swoich budżetów: Prochowice (w 2011 r. - 39,0%), Polkowice (w 2012 r. - 35,8%), Czarny Bór (w 2006 r. - 33,5%).

Jednym z ważniejszych zadań społecznych jest kultura oraz kultura fizyczna i sport. Zadania w ramach tych działów klasyfikacji dotyczą utrzymania infrastruktury kultury (instytucje kultury, domy kultury, ośrodki kultury itp.) oraz infrastruktury sportowej (ośrodki sportu, boiska sportowe itp.). Ważnym staje się również finansowanie organizacji pozarządowych w ramach ustawy o pożytku publicznym wolontariacie⁷. Utrzymanie klubów sportowych, UKS-ów, stowarzyszeń społecznych nierzadko ma jedno źródło finansowania: samorząd lokalny. Wspieranie inicjatyw lokalnych ma duże poparcie społeczne ponieważ stowarzyszenia zrzeszają dużą liczbę mieszkańców gmin. Wydatki na dz. 921 Kultura i 926 Kultura fizyczna i sport w poszczególnych typach gmin generują łącznie 7-9 % wydatków gminnych (wyk. 7.).

Wykres 7. Średni udział za wydatków w dz. 921 Kultura i dz. 926 Kultura fizyczna i sport w wydatkach ogółem - za lata 2006-2015 - układ wg typów gmin

⁷ Ustawa z 23 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (DZ.U. 2003, NR 96, poz. 873)

Źródło: opracowanie własne na podstawie: <http://www.wroclaw.rio.gov.pl/informacje.php?poddzial=2> [dostęp: 21.01.2017 r.]

Podsumowanie

Wydatki budżetów samorządów gminnych w województwie dolnośląskim wykazują dość duże zróżnicowanie. Niewątpliwie takie działy jak: 801, 852, 750 i 900 są dominujące, to jednak gminy również realizują inne zadania publiczne. Gminy, co do zasady najczęściej środków budżetowych przeznaczają na zadania Oświaty i wychowania. W tym przypadku zróżnicowanie może być wynikiem zarówno zasobności budżetowej poszczególnych jednostek samorządowych (większe wydatki na infrastrukturę oświatową) lub wielkości samej gminy (im większa jednostka samorządu terytorialnego tym łączny udział dz. 801 w wydatkach ogółem jest niższy). Podobne zależności występują w tych obszarach działalności JST, w których o wielkości wydatków decydują wydatki majątkowe (tj. obszary gospodarcze, sport, ochrona środowiska). W przypadku obszarów społecznych takich jak Pomoc społeczna czy Kultura zróżnicowanie wydatków jest związane głównie z zamożnością gminy (im wyższe dochody tym niższy udział tych obszarów w wydatkach ogółem). Najciekawszą zależność wykazują wydatki na Administrację publiczną, których udział się zmienia, w zależności od okresów wyborczych.

Literatura:

1. Lipec-Warzecha L., Ustawa o finansach publicznych. Komentarz, wyd. ABC, Warszawa
2. Rozporządzenie Ministra Finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z dnia 6.08.2014 r. poz. 1053 ze zm.)
3. Ustawa z 23 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (DZ.U. 2003, NR 96, poz. 873)
4. Ustawa z dnia 27.08.2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 195)
5. Ustawa z dnia 8.03.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.z 2016 poz. 446)
6. https://mfiles.pl/pl/index.php/Klasyfikacja_budzetowa [dostęp: 11.08.2016 r.]
7. <https://sip.lex.pl/#/komentarz/587300062/97502/ustawa-o-finansach-publicznych-komentarz> [dostęp: 11.08.2016]

8. <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?t=s&id=E088AEA27F49BCB8C1257A45003D7CD5&q=klasyfikacja> [dostęp: 11.08.2016 r.]

Spis tabel i wykresów:

Tabela 1. Struktura wykonania wydatków budżetowych gmin województwa dolnośląskiego w latach 2006-2015 - według klasyfikacji budżetowej - włącznie z miastami na prawach powiatu

Tabela 2. Udział wydatków w wybranych działach klasyfikacji budżetowej w wydatkach ogółem - według rodzajów gmin - średnia za lata 2006-2015

Tabela 3. Wydatki w Dz. 750 Administracja publiczna - według typów gmin - średnia dla wszystkich gmin województwa lubuskiego

Wykres 1. Średni udział wydatków gmin województwa dolnośląskiego w wydatkach ogółem - średnia za lata 2006-2015

Wykres 2. Udział wydatków w dziale Oświata i wychowanie (dz. 801) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

Wykres 3. Udział wydatków w dziale Pomoc społeczna (dz. 852) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

Wykres 4. Udział wydatków w dziale Pomoc społeczna (dz. 852) w wydatkach ogółem - zróżnicowanie według typów gmin

Wykres 5. Średni udział wydatków wybranych działów klasyfikacji budżetowej w wydatkach ogółem budżetów gmin województwa dolnośląskiego - wartości skumulowane za okres 2006-2015

Wykres 6. Udział wydatków w dziale Gospodarka komunalna (dz. 900) w wydatkach ogółem - średnia dla wszystkich gmin województwa dolnośląskiego

Wykres 7. Średni udział za wydatków w dz. 921 Kultura i dz. 926 Kultura fizyczna i sport w wydatkach ogółem - za lata 2006-2015 - układ wg typów gmin